

VELEHRAD

Nezávislý časopis
pro křesťanský život

Číslo 7

Ročník 1989

VELEHRAD 7/1989

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Slovo předem - pochybnosti	1
Začne dialog ?	2
Kard. Ratzinger: Krize, východiska - a Pen	3
Devedesátiny Otce Františka - vzpomínka	5
Prázdniny, dovolená	
Putování Rumunskem	8
Dojmy z cest	10
Rozhovor s paní Marií Zahradníčkovou	11
Jan Zahradníček: Uctívání kříže	13
Zeptali jsme se ...	14
Obnovení PEN-klubu	15
Děje se kolem nás ...	
Základní prohlášení Křesťanské unie lids.práv	16
Faizé na horách	18
V pravě polevna	19
Křesťan a svět	
Křmení se, ale nepotopí	20
Modlitba bratra Rogera	21
Názory, polemika	
K článku "Křesťan - člověk apolitický"	22
Ještě k filmům se sexuální tematikou na školách	22
Otevřený dopis dr. Jonašovi k zasedání PiT	23
Litura	
K šedesátinám Otce Josefa Koláčka	24
Duchovní koncert	25
Zprávy	26

V šestém čísle Velehradu jsme uvedli přehled neobsazených diecézí. Mezi nimi jsme neuvedli diecézi Košice, která nemá ředného biskupa od roku 1962. Také ještě v tomto čísle neuvádíme referát o vývoji v ČSL.

Čtenářům se omlouváme a zároveň děkujeme za pochopení.

Uzávěrka tohoto čísla 5. srpna 1989,

VELEHRAD 7/1989: sommario

raccolta samizdat
© www.charta77.org

SLOVO K NEDM

Stále ještě neodezněly "bouřlivé události" v Bratislavě, Olomouci či Praze, neupadly na dno paměti, stále vyvolávají mezi křesťany jisté chvění i vášně a už je tu další mezník - 21. srpen. Lidé se učí na těchto tvrdých skořápkách polemizovat a diskutovat. Křesťanství nebo politika? Snaha o přísné vymezení hranic těchto dvou pojmů však naráží stále více na těžkosti. Kde končí křesťanství a začíná politika? Které hlasy mají pravdu? Ty, které hájí veřejné "události" v Praze i jinde jako tu nejdůležitější cestu v dnešním dění, či ty, které vyrují a nabádají před zpolitizováním víry, před povrchností, která je pouhým protestem a nemá nic společného s hlubokou vírou? "Svět nezměníte revoltou. Vždyť už to, že tyto akce nás v názoru rozdělují, je důkazem mylnosti veřejných manifestací? Podle ovoce poznáte je - a toto vede k rozdělení."

Píšu tyto řádky před dvacátým prvním výročím pohnutých srpnových dnů s pocitem plným obav, ale i nadějí. Volání po svobodě i modlitby společně, jsou zdá se jedinou alternativou - žádné zbraně, žádné násilí jakéhokoliv druhu! Ale ani žádné znásilnění názoru.

Tyto veřejné, důstojné akce však nejsou oním rozdělujícím faktorem, ale zapříčinují vyvržení už existujících rozporů na povrch. Stojíme tedy před holou skutečností už stávajícího stavu, nikoliv na prahu vznikajících rozporů. Je přece zcela přirozené, že ve společnosti jedni tíhnou ke skrytému a druhí k veřejnému projevu. Není to tedy rozpor, ale vzájemné doplnění. Oboustranné napadání rozděluje - nikoliv rozdílné názory. Účast na pietní akci či modlitebním shromáždění není podmínkou správného postoje, ale nemůže být odmítnuta z důvodů, že se jedná o pouhý protest. Ti, kteří se nezúčastní, nemohou být napadeni ze zbabělosti, a ti, kteří odvážně i nahlas sympatizují s plným vědomím solidarity, za práva druhých i vlastní, nejsou pouhými politickými revolucionáři!

Je-li program poutí na sv. Hostýně, Velehradě, Šaštíně či Nitře obhacen i o odvážná slova, pravdivé myšlenky, které odhalují útlak církve i světa, je možná na místě vzbudí-li výměnu názorů, ale je omylem jejich absolutní odmítnutí z titulu politiky! V diskusi, která si předem nestaví neměnný cíl, se věci pohnou dopředu nikoliv v názoru či kritice, která vše šmahem shrne se stolu. Příčina rozdělení je tedy v netoleranci a pýši! V přesvědčení, že jedině ten můj názor na věc je správný, že jenom ten můj způsob je nejdůležitější. Tyto postoje však nejsou způsobeny veřejnými aktivitami, ale mou vlastní nevyzrálostí.

21. srpen je naší pohanou, ale my už jsme odpustili, je naším kamenem uvazeným na krku, ale my už nejme otroci ani lokažové, je naším zdrojem nářků, ale my už jsme našli smysl života.

Neodmítejme tedy odvalu těch, kteří jdou takřikajíc do toho, ale pamatujme, že bez hluboké spirituality je to všechno na draka. Program Desetiletí duchovní obnovy nás vyzývá i letos - víra v moderním světě, tedy dnes a tedy.

H-ypsilon

ZAČNE DIALOG ?

=====

Dopis Františka kard. Tomáška prezidentu ČSSR Dr. G. Husákovi

Praha, 9. června 1989

Vážený pane prezidente,

katolická církev v Československu sleduje se zájmem současnou diskusi o napravení společenských vztahů v naší republice. Změnu dosavadního stavu i pomocí zákonů považujeme za užitečnou a potřebnou; chceme doufat, že nebude jen formální. Při určování jejího obsahu by bylo neblahé nedbat zásad křesťanské etiky, ověřených dvěma tisíciletími evropského kulturního vývoje.

Z řad věřících mi byla tlumočena nespokojenost nad tím, že se nová ústava a další zákony připravují bez dostatečného informování občanů, kteří nemají při jejich tvorbě možnost uplatnit své názory řádným způsobem a včas. Jsem toho času jediným diecézním biskupem v ČSR. V minulém roce mi více než 600 000 věřících občanů Čech, Moravy a Slovenska svými podpisy pod peticí s 31 body projevovalo důvěru, která zavazuje. Tyto a další okolnosti mi poskytují oprávnění mluvit za katolické věřící. Proto Vám, předkládám z katolického lidu vzešlé

Stanovisko katolické církve k připravované ústavě ČSSR

1. Katolický postoj ke státu je zásadně kladný, proto odmítáme anarchistické utopie. Úlohu státní moci vidíme ve službě občanům, proto odmítáme totalitní koncepce. Za přijatelnou považujeme každou formu vlády, schopnou zajišťovat společné dobro všech občanů bez zákonné i faktické diskriminace všeho druhu. V současnosti splňuje nároky na spravedlivé státní zřízení relativně nejlépe demokracie, když přednostně zajišťuje svobodu a důstojnost lidské osoby při souběžné péči o sociálně slabé občany.

2. Pro věřící občany je nepřijatelné ustavení dosud platné ústavy, že veškerá kulturní politika, rozvoj vzdělání, výchova a vyučování jsou vedeny v duchu marxismu-leninismu, tj. materialistického a ateistického světového názoru. To je v příkrém rozporu s mezinárodními pakty, které požadují svobodu rodičů uskutečňovat náboženskou a mravní výchovu svých dětí podle vlastního přesvědčení.

3. V ústavě je třeba výslovně a jednoznačně stanovit
a/ právo každého občana žít podle své víry a veřejně ji vyznávat
b/ právo církví a obdobných náboženských sdružení existovat a působit svobodně podle vlastních řádů.

Také toto je opřeno o mezinárodní závazky přijaté naším státem.

Pane prezidente, prosím, abyste z moci své vrcholné ústavní funkce zajistil vážné přijetí tohoto Stanoviska v příslušných grémích. Zvolil jsem tuto cestu proto, že v Komisi pro přípravu nové ústavy ani v jiných státních a společenských orgánech nejsou skutečně legitimní zástupci katolíků.

Prosím, abyste tuto iniciativu chápal ve světle upřímného úsilí o dialog s představiteli státní moci, jak jsem jej nabídl v dopise

z 23. dubna 1988 panu předsedovi v sedmi desítkách podáních. Při této příležitosti ujišťuji, že i katolickým věřícím jde o prospěch našich národních a celosvětových společností.

Vzhledem k významnosti věci považuji za svou povinnost seznámit s tímto úkolem katolickou veřejnost.

S projevem úcty

František kardinál Tomášek
arcibiskup pražský

Převzato z Přílohy Informací o církvi 8/1989

KARDINÁL RATZINGER : KRIZE, VÝCHODISKA - A PÁN

Kdo zná kritický postoj kardinála Ratzingera k současné situaci v církvi /rozhovor publikovaný v exilovém časopise Rozmluvy č. 6 z roku 1986/, bude možná překvapen spíše smířlivým tónem.

Místo citově motivovaných reakcí na "Kolínské prohlášení" snad v církvi začíná oboustranně prospěšný dialog, nesený v křesťanském duchu. Vždy však zůstane živým problém, jak spojit oprávněný pluralismus teologického badání s autoritativním a jednoznačným vyjádřením Magisteria.

Tento rozhovor s kardinálem Ratzingerem vedl redaktor časopisu wiener Kirchenzeitung při příležitosti zasedání římské kongregace pro otázky víry, a to dne 14. května 1989.

W.K.: Pane kardinále, "otevřenost" nepřinesla do církve jen čerstvý vzduch, ale zároveň osvícenský vzduch moderního sekularismu, jak řekl před nedávnem prof. Walter Kasper. Mezi teology vypukl "pluralismus", který se nedá vždy sloučit se zdravým učením církve ... Na usmířovací pokusy Říma nemálo teologů reaguje otevřenou vzpourou. Kde vidíte východisko z této problematiky?

K.R.: Kyslím si, že nikdo nemá hotový recept. To, co se odehrává, není zapříčiněno jen událostmi v církvi, ale je to reflex problému celé naší společnosti. Ve vnitřních církevních problémech se opět odrazí velké problémy průmyslové společnosti z konce 20. století. Kdybychom hledali příčiny jen ve vnitřní církevní oblasti, bylo by to nesprávné, protože bychom situaci zjednodušili. Co se týká východiska, řekl bych, že nakonec je to Síla Páně samotná, která církev vede. Snad bychom měli dokonce říci - že církev - a my všichni - velmi málo myslíme na to, že církev nezávisí jen od naší zdatnosti a schopností, ale že vkládá naději v někoho většího, od něhož pochází a jemu se otevírá.

Jestliže se ptáme po vnitřních církevních možnostech k odstranění těžkostí, pak musíme odpovědět: Někjaký zázračný prostředek, pomocí kterého by se všechno lidskou silou vyřešilo, neexistuje. Nakonec ke všemu živému náleží stále a stále určité napětí a s tím se musíme smířit.

Dále je velmi důležité, aby biskupové byli stále v živé výměně názorů a kněžími a kněží s věřícími. Tato výměna názorů by neměla být prováděna masovými sdělovacími prostředky, ale je třeba, aby cesta živého vnitřního církevního setkání byla tak živá a silná, aby se odtud formoval obraz dění a bylo umožněno pochopení jednotlivých opatření. Prostřednictvím masových sdělovacích prostředků se vše

rozmělnuje a ztrácí na smyslu a hodnotě. Proto se mi zdá být nutnou živá komunikace vnímatelů a rozvoje. Rozhodující se mi zdá být zesílení duchovního prvku. Proto je důležité hlásat duchovních podnětů, radosti z duchovního života a duchovního jednání.

...: O duchovních hnutích si však můžeme utvořit různé představy.

K.R.: To je správné, protože vše se děje skrze lidské zprostředkování a Duch svatý, když působí, nevylučuje lidský nástroj.

Tím více musíme měřit věci duchovní podle biblického svědectví, podle liturgického středu církve, podle velkých tradic zbožnosti, a také podle lidové zbožnosti.

Liturgie je hlavní mírou a středem, ale lidová zbožnost dodává citový ton, je srdcem zbožnosti.

Možná, že je to problém pokoncilní doby, že my, fascinováni liturgickým ústředním bodem zbožnosti církve, jsme částečně ztratili tyto tóny srdce, které je třeba znovu oživit.

W.K.: Ale co když přes všechnu péči o společné zaměření na všech úrovních a přes zdůrazňování duchovního prvku jsou hlášána učení, která nejsou v souladu s učením církve? Nemí třeba proti nim konkrétně zakročit?

K.R.: Duchovní hnutí se musí poměřovat těmi mírami a stále znovu si uvědomovat, že Duch svatý je Duchem řádu, který dává církvi podobu.

Také bych řekl, že teologie musí silněji vidět svou souvislost s životem a své napojení na duchovní dimenze. Musí si uvědomit, že nikdy není jen jednou z akademických disciplín, že není nikdy čistě intelektuální záležitostí, neboť pak ztrácí svůj materiál, její realita jí uniká z rukou a ona mluví do vzduchoprázdného prostoru. Jen tehdy může mít skutečný smysl a může přinášet plody, jestliže je stále ve styku s realitou, o níž pojednává, to je když bude stát uvnitř reality církve.

W.K.: Mnozí teologové, kteří jsou v konfliktu s Magisteriem církve však tvrdí, že svými tezími silněji kladou svou ruku na tepnu křesťanského lidu. Jsou to například kritikové zakazu umělého zabránění početí.

K.R.: "Sensus fidelium", pravě cítění a vírou, o němž mluví koncil, a které žije právě v prostých věřících, nemůže být zaměňováno s konsensem katolíků nebo křesťanů se statisticky zjistitelným smýšlením většiny.

Jeden americký evangelický teolog před nedávnem velmi trefně definoval "sensus fidelium" /také "cítění s církví" dle překladatele/ jako to, proč je ochoten věřící žít a umřít. Není to prostě to, co si křesťan myslí spolu s masou současníků, ale je to to, co dává životu křesťana obsah a smysl. Také statistika má svou funkci, aby poznala tendence a problémy, ale proto nemůže být pramenem víry /pozn. překl.: stejně jako morálka nemůže tvořit své normy podle počtu určitých, zvláště negativních jevů ve společnosti/.

W.K.: Profesor Häring nedávno doporučoval kongregaci pro otázky víry, aby svou činnost dočasně přerušila a uvažovala o Gandhiho cestě nenásilí.

K.R.: Osobně bych to pokladal za skvělé, kdybych teď mohl vyhlásit rok sabatu /svatý rok/, ale věřím, že vnitřní výměna a vzájemná vnitřní soudržnost v církvi je zcela nutná. Kongregace pro víru

dělá práci, která byla tak přerušena, jako práce nějakého správního úřadu.

W.K.: Byla širěji rozvedena přísaha věrnosti, kterou musí skládat faráři, profesori teologie a nositelé církevních úřadů. Souvisí to se současným napětím v církvi?

K.R.: Slib není věc, které by vznikla z určité konkrétní situace, ale od počátku existovalo vědomí, že se víra konkretizuje ve věrnosti církvi, tím, že se přebírají určité povinnosti, které se bezprostředně týkají toho, kdo zodpovědnost přebírá.

W.K.: Odkud pochází, podle vašeho mínění v německé jazykové oblasti vždy znovu projevovaná obava před dogmatizací obsahu Humanae vitae?

K.R.: To mohu těžko posoudit. Může prostě být, že relativně časté projevy papeže určitým způsobem tuto obavu živí. Ale může to být také tak, že snad mnozí vědomě rozšiřují tyto pověsti. Nebo možná, že působí oboje.

Zde samozřejmě jde také o normu, která se velmi těžce dá vměstnat do dnešního života a obsahuje nejvíce konfliktního potenciálu, který je vnášen mezi učitelský úřad církve a život průměrného věřícího. Z jedné strany zde vznikla pochopitelně při nejmenším starost, a z druhé strany se tato situace hodí velmi dobře za polemický nástroj proti učitelskému úřadu. Řekl bych, že se jedná o obojí.

DEVADESÁTINY OTCE FRANTIŠKA KARDINÁLA

Ani evangelíci ani čeští bratři neměli s kardinály a arcibiskupy v našich zemích v minulých stoletích až na výjimky, ty nejlepší zkušenosti.

Jsem československý evangelík - a nevím, zda nejsem výjimka, či zda není ve vzduchu nějaký velký obrat. Já jsem měl s oběma našimi posledními arcibiskupy a kardinály zkušenosti dobré.

V květnu mi věnoval mladý katolík pěknou kertičku s připomínkou dvaceti let od smrti otce Josefa kardinála Berana. To byl spoluvězeň mého otce za války v Dachau. V kolika jazycích tam na farářském bloku pronášel večerní požehnání!

A rád vzpomínám na událost, při níž jsem byl. Na podnět našeho profesora církevního práva Bednáře svolali představitelé všech křesťanských církví velké shromáždění křesťanů na Slovenský ostrov.

Bylo to 2. února 1948 a byl to pokus vyjedřit společné naděje, že se podaří obrátit blížící se rozdělení národní společnosti. Ve všech kostech jsme cítili ohrožení demokratických svobod a společenskou krizi.

Není jasno, zda představitelé všech křesťanských církví, mezi nimiž se skvěl pražský arcibiskup, to udělali příliš pozdě, nebo příliš brzy. Okleštění demokratických svobod jsme se nevyhnuli a zvláště v prvním kole to odnesli katoličtí bratři, mezi nimiž se

opět skvěl v izolaci, třeba v pražský arcibiskup, daleko hůře než evangelici v obcích a na Moravě. Na Slovensku bylo i pro evangeliky těžší, ale tam spíše, že tam došlo k pronikavým změnám ve vztazích k katolickým církvím, kdežto velká část evangelických církví v obcích a na Moravě si zachovala jakž takž vedení vlastní.

Nyní se koncem června dožil devadesáti let Otec František kardinál Tomášek.

Z nedávné minulosti připomenu tři drobné zkušenosti. První byla ta, že se před více než pětadvaceti lety na něho obrátil můj přítel farář Jan Dus s originální prosbou. Rozhodl se se svou statečnou ženou Aničkou adoptovat indického chlapce. Z Indie však napsala matka představená /její jméno Tereza nám tehdy mnoho neřeklo/, že chlapec z katolického sirotčince, který by mohl být adoptován, může přijít jen do takové rodiny v Československu, o které vydá zdejší ordinář potvrzení, že je vskutku křesťanská.

Můj přítel Dus není žádný troškař a tak se obrátil rovnou na "bratra arcibiskupa", jak by řekl legendární Bratr Paleček. Otec František mu ochotně vydal krásné osvědčení, že chlapec přijde do opravdu křesťanské rodiny. Pohovořili podrobněji o situaci v obou církvích a Jenda Dus dostal nakonec požehnání, což je přece jen mezi evangelickými faráři zvláštnost.

V roce 1977 jsme měli starost o Jiřího Lederera a Otu Ornesta; to již byli Václav Havel a František Pavlíček propuštěni. Ve skupině přátel jsme si rozdělovali významné osobnosti, jejichž přímluva by měla váhu. Já jsem se vypravil za dvěma evangelíky - za národním umělcem dr. Vilémem Závadou a synodním seniorem dr. Václavem Kejřem. Ferda Kocáb a Láda Hejčánek se vypravili za otcem arcibiskupem. Já jsem se setkal u obou evangelíků - jeden byl zjevný, druhý "tajný" - s velkým pochopením pro osud Jiřího Lederera a Oty Ornesta i pro skrytý vedlejší důvod jejich perzekuce - ale s rozhodným odmítnutím možnosti jakékoliv intervence. Dr. Závada navrhol, aby se rodiny obrátily na dr. Obzinu. Když jsem se ptal na oficiální výbor Svazu spisovatelů, dr. Závada jen znechuceně mávl rukou.

Naproti tomu přátelé v arcibiskupském paláci pořídili lépe. Byli přijati velmi srdečně a pan arcibiskup slíbil, že udělá, co bude moci. Když jsem o tom vyprávěl dr. Kejřovi, řekl nazlobeně: "Ten má daleko lepší pozici než já." s kritickým gestem proti mně a dalším evangelickým signatářům Charty, že my jeho postavení svou občanskou aktivitou podříváme.

Oba přátelé si ovšem také všimli velké prostoty až chudoby arcibiskupské kanceláře. Rozhovor se protáhl, takže nakonec musil jít otec arcibiskup oba ekumenické hosty vyprovodit sám a s velkým svazkem klíčů je z paláce propustit. Láda Hejčánek ovšem prostofece poznamenal, že konečně vidí, jak vypadá ta "moc klíčů", o níž doposud četl. A otec arcibiskup s velkým svazkem potěšeně zacinkal.

Obě zkušenosti - s Jendou Dusem a matkou Terezou a pak ovšem i s Ledererem a Ornestem - mě povzbudily k tomu, abych se odhodlal počátkem roku 1987 otci Františkovi, tehdy už kardináloví, napsat, a požádat ho o přímluvné modlitby za vězněného faráře Jane Dusa a mladého katolického aktivistu Petře Pospíšala, vrstevníka našich dětí /a kdysi spoluúčnů našeho Martina/. Po pravdě řečeno obracel jsem se na různé strany o přímluvy modlitební i zcela světské.

Odpověď jsem však dostal od:

Praha-Hradčany
18.3.1987

Pokoj a Dobro!

Vážený bratře v Kristu!

Děkuji za Vaše milé řádky; jsem vděčen za důvěru, se kterou se na mne obracíte. Povzbuzen rád vyhovuji Vaší prosbě o modlitební přímluvy za Vašeho kolegu faráře a za Vašeho mladého přítele. Potěšující je Vaše vzpomínka, kdy jsme všichni zúčastnění hledali blaho sirotka.

Pán, který vděčně přijal v zastoupení naše služby v lásce, bude jistě i nyní laskavým obhájcem svých dětí. Prosíme Ho o to. Modlíme se za to. Kéž dá sílu k trpělivosti, aby po Kalvarii následovalo slavné vzkříšení.

Ujišťuji svými modlitbami na Vaše úmysly.

Pozdravuji v lásce Kristově.

František kard. Tomášek, v.r.
arcibiskup pražský

Byl jsem tehdy tak trochu na dně se svými silami a tak mne odpověď povzbudila a potěšila. Mchl jsem opis dopisdu poslat Petrovi i Janovi do vězení, aby věděli, že se za ně církev křesťanská modlí.

Oba neprávem věznění byli brzy a nečekaně propuštěni. Nevím dočasně, zda se otec František nepřimlouval ještě jinak než na modlitbách. Ale nspadá mne verš z epistol apoštola Jakuba: "Mnohoť může modlitba spravedlivého opravdová." /5,16/.

A přítomnost? Velice jsem uvítal výzvu k deseti letům duchovní obnovy, k níž přizval otec kardinál všechny křesťanské církve v našich zemích. Bez mravní a duchovní obnovy se naše národy z nynějšího úpadku nedostanou. "Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích je ku pohanění národům." Křesťanské je vést sebe i své blízké k pokání, k obratu a nápravě a nikoliv jen kritizovat a odsuzovat druhé.

A pak dopis otce kardinála Tomáška k událostem v lednu letošního roku na Václavském náměstí! Ke všemu tlučení, mácení, honění a týrání občanů! Předloni jsem viděl film Gándhí a melověrně mne napadlo, že by snad ani mí nejbližší přátelé se mnou nešli tak bezbranně proti dlouhým klackům. A už je to tady!

Dopis otce kardinála se vyhnul dvěma pokušením, kterým podléhají církevní představitelé při takových příležitostech. Jedno pokušení je se postavit prostě za moc, která vládne. De Gaulle, dobrý katolík a moudrý politik, říká ve svých Pamětech na obranu pařížského kardinála, že si církev pokládá za povinnost vyhnout se každou světskou mocí a její duchovní zaměření a láska k bližnímu jí ponechávají jen nepatrný prostor pro hodnocení toho, co je ve světě pomíjivé. To říká smířlivě De Gaulle, a stejně je to velké pokušení církevního představitele: nehodnotit a podepírat moc, která právě vládne. Tomu se dopis otce kardinála vyhnul.

Náš pražský arcibiskup se je ho na nás - pronásledovaných a bitých, až ovšem s duchovním nadáním a moudrostí. Je otázka, kdy vlastně můžeme čekat zvláštního střežení na straně mocných a vládnoucích?

Také pokušení je pokušení satanské a je to zvláštní pokušení a pokušení moravských evangelíků. Totiž postavit se "mimo fronty" a být let poučení a známky na obě strany. Dopis otce Tomáška se postavil na stranu ponížených a uražených v tom smyslu, k němuž vede evangelium se svým důrazem na solidaritu s pronásledovanými pro spravedlnost a také ovšem se zajatci a vězni.

Vzpomínáme-li devadesát let života otce kardinála a pražského arcibiskupa, je třeba vděčně vyznat, že evangelium našemu národu darovalo v minulosti výrazné a opravdové křesťany od bratří věrozvěstů /které jsem dlouho považoval - od dětství - za stejná evangelická jako pravoslavné - až po přestěhování na Moravu jsem se dověděl to, že jsou také katoličtí světcí! /přes knížete Václava, Milíče z Kroměříže, Jana Husa, Petra Chelčického až k Českým a Moravským bratřím a Komenskému, přes Bohuslava Balbína až k Dobrovskému, Palackému a upřímnému křesťanu Havlíčkovi, přes Masaryka a jeho žáky až k oběma posledním arcibiskupům a kardinálům.

Je to vděčnost vůči Bohu, který nám evangelium dal ve svém Synu. Ale je to vděčnost, která nijak nezapomíná na ty, kteří nás učí, vedou, povzbuzují a napomínají přes hranice konfesí a názorových front.

Přeji otci kardinálovi, aby i jeho další dny, měsíce - a Bohu budiž poručeno - sned i léta byla ve znamení Boží milosti a pokoje, který převyšuje každé lidské pomyšlení.

Jen Šimsa

Brno, červen 1989

Jan Šimsa je evangelickým duchovním bez státního souhlasu, který mu byl odňat v r. 1972. Žije v Brně.

Prázdniny

PUTOVÁNÍ RUMUNSKEM

Dovolená

Svět se dnes hemží turisty, kteří přicházejí do cizí země, aby viděli něco zajímavého, aby prohlíželi a hodnotili, kolik jim tato země poskytne příjemných zážitků. Očekávají, že o ně bude /za patřičný obnos/ postaráno podle jejich představ a v tom stylu, jak jsou zvyklí.

I my jsme se vypravili do Rumunska, ne však jako turisté, ale jako poutníci. Chtěli jsme alespoň na chvíli sdílet s lidmi tohoto kraje dobré i zlé. Doprovázely nás modlitby našich přátel i Boží ochrana, kterou jsme během cesty mnohokrát mocně pocítili.

Setkání s lidmi bylo poznamenáno dvojím: především velkou radostí. Hostili nás ze svých skromných prostředků tím nejlepším, co měli. "Stříbro ani zlato nemám, ale co mám, to ti dám," uvítali nás biblickým veršem ze Sk 3,6 hned v prvním domě, kam jsme zavítali. Měli radost z toho, že nás vidí, z písní, které jsme zazpívali, z toho, co jsme řekli my jim i oni nám o sobě i o své zemi, ze společné modlitby, z toho, že jsme byli prostě s nimi. Na druhé straně byla tato setkání poznamenána hlubokým a tísnivým strachem. Vždyť kdo se stýká s cizinci, je podezřelý z vlastizrady, a nad tím, kdo je ubytuje, visí Damoklov meč vysokých pokut a výslechů. Lidé žijí skromně. Obdivovali jsme, jak málo jim stačí k životu, těžce pracují a chánějí obživu,

ale z jejich domů a bytů vyjde prostá krása. Zvláště pěkné, čisté a opravené jsou kláštery. Jsou obklopeny záhony květin. Každý z nich přináší větší své dary a se stejnou láskou se duchovní i mniši dělí s věřícími i s námi, přivítají nás výsledky své práce ve svém malém hospodářství.

Nepojištěnost, prostý způsob života a na venkově spjatost s přírodou činí lidi vnímavými pro Boha. A tak, oč chudší jsou zde lidé hmotně, o to bohatší je jejich vnitřní život i vzájemná láska. Jeden kněz nám řekl: "Kdo jinde v Evropě bych měl možnost pracovat s lidmi jako zde? V naší vesnici je 90 % lidí věřících, 80 % chodí nedělní co nedělní do kostela. Mohu vést děti, mládež i dospělé."

Típa života však může vést též k bezcitnosti, bezzávadnosti a prospěchářství. Proto je potřeba se za lid Rumunska valice modlit. Aby na této těžké životní zkoušce neztroskotal, aby se duchovně i mravně nerozložil.

A co od nás lidé v Rumunsku očekávají? Přátelství, solidaritu, modlitby, občas dopis nebo i hmotný projev toho, že rozumíme jejich těžkostem. Vždyť je to země, se kterou máme přes jazykové rozdíly mnoho společného a jejíž touze po překonání osamocení můžeme dobře rozumět.

Velice zajímavé a silné bylo setkání s básníkem a asistentem na bukurešťské universitě Ioanem Alexandru. Přijal nás vřele a srdečně nám tiskl ruce. Radostné zvolání "Kristus byl vzkříšen" v několika jazycích nám znělo na pozdrav. Pohostil nás bílým chlebem, kterým každému ulomil z bochníku. Hovořil především o Kristově vzkříšení. Nemohu doslovně citovat, jen parafrazuji: "Vzkříšení mění celou skutečnost světa, proměňuje vše do nehlubších základů. Jako křesťané musíme žít toto vzkříšení, naším nejdůležitějším úkolem je hlásat ho všemi možnými způsoby. Světu to připadá často málo atraktivní. Zná přitom větší témata k přednáškám a diskusím, ale přece, přijmout skutečnost vzkříšení do každodenního života je to nejdůležitější. Svět je v tak vážné situaci, že může v krátké době zaniknout. Máme spočítáno, obrazně řečeno, všechna žebra. Jen Kristův kříž a vzkříšení nás mohou zachránit. Kristovo vzkříšení dává jediný možný způsob života. Na naši otázku, jak vidí situaci Rumunska, nám odpověděl: "Rumunsko přežije i tu jeho nejtěžší dobu, protože rumunský lid je bytostně zakořeněný v křesťanství. To ho vyvede z těžké situace." Dalším tématem rozhovoru bylo Kristovo jméno a svoboda. Alexandru nám řekl: "Lidé mají různé plány, pracují a lopotí se, mají často ty nejlepší úmysly udělat něco dobrého pro druhé. Ve jménu koho to však dělají? Jsou jen dvě možnosti: ve jménu Kristově nebo ve jménu jeho protivníka. Ani nejušlechtlejší humanitní projekty nemusí být realizovány v Kristově jménu a jejich konečný efekt pak bývá zneužit. Každý sám sebe se musíme ptát: "Pro koho žiji, ve jménu koho pracuji a jednam?" Usilujte především o svobodu v Kristu. Vnější svoboda bývá často zneužita ke zlému, když lidé nejsou vnitřně svobodní. Na západě žije mnoho lidí, v jejich sevřeném obličejích lze číst, jak jsou spoutáni starostmi, svými sklony a ambicemi. Jen člověk vnitřně svobodný Kristovým vzkříšením unese svobodu vnější." V závěru hovořil Ioan Alexandru o událostech v Československu před 21 lety: "Příchod vojsk spojenců Varšavské smlouvy a násilné ukončení Pražského jara bylo pro vás velkým zklamáním. Zdá se vám, že všechno utrpení a ztráty hodnot, především duchovních a mravních, spojené s normalizací, byly zbytečné. Tak tomu však není. Stali jste se obětmi beránkem, na němž celý svět viděl, čeho je schopen a co je ve své podstatě stalinско-брежневский komunistický systém. Bylo to vítězství zbraní, ale duchovní totální prohra ateistického zřízení. Jen v Kristu a s Kristem je naděje pro náš svět."

Při loučení nás arabský opáček opět nás ubezpečil: "Kristus byl vzkříšen!"

Pro nás bylo též setkání s mladým mužem, který podle svého svědectví v době, kdy byl ještě nevěřící, sestoupil během tří hodin své klinické smrti do čistane a jen na milostivý pokyn Kristův se mohl vrátit zpět do svého těla. Jeho zážitky se v mnohém shodují s výpověďmi Dentovy komedie.

Prožili jsme ještě mnohá další krásná setkání, kdy jsme se v duchu hluboce skláněli před čistou vírou a statečností těchto lidí při nesení těžkostí. Rumunsko nám za dobu našeho putování přirostlo k srdci.

M + L

DOJMY Z CEST

=====

Milý příteli,

před odjezdem do Říma jsem Ti slíbila, že Ti pak ještě "zatepla" napiši své dojmy. Činím tak ráda. Předem Ti ale připomínám, že stejně jako každý člověk po svém vnímá okolní svět, stejně tak vnímá i cí-
zí město. Je tedy možné, ba dokonce jisté, že Tebe by zaujalo něco úplně jiného než mě. Přesto ale přijmi moje vyprávění psané převážně pro Tebe a ne pro Čedok či CKM.

Naše cesta nezačínala zrovna optimisticky. Když náš vlak stal na rakouských hranicích obklopen vojáky se samopasy a pod střížím zrakem celníků, bylo ve vagóně ticho. Jako když stojí žáci ve sborovně a hledá se viník. Čas neštěstí přináší nové zážitky. Ve Vídni jsme vyhledali kostel "Penny Marie na schodech", kde trávil zbytek života sv. Klement M. Hofbauer, světec tohoto roku. Schránka s jeho ostatky byla vystavená, zalitá světlem a zahrnutá květinami. Z toho jsme poznali, že Vídeňáci slaví s námi. Močlili jsme se za sebe, za naše rodiny, za národy i Desetiletí. Vídeň byla upravená, tak jak se o ní říká, ale mně to nestačilo. Co je pod tím přepychem a vnější dokonalostí? Procházel jsem obchodní třídou - co to bylo barev a tvarů a slov a lakání! Potkávala jsem jen spokojené konzumenty káv a koňaků a v nečetných pouličních kavárnách, dvě těhotné ženy za celý den a pár dětí. Pornoobrázků bylo tolik, že jsem se obávala blížícího se poštovního stánku. Těžko si představuji soustředěný duchovní život spojený s cestou do práce těmito ulicemi. Okružní cesta Vídní skončila na nádraží a po čtrnáctihodinové jízdě vlakem - konečně Řím!

Přivínil nás do své horké náruče a dýchl jinou mentalitu, jiný styl života a jiné zvyky. Protože ráda cestuji, nasávala jsem s vděčností i když ne nekriticky. Bylo možno najít mnoho společného, ale i zvláštního, svébytného, a přitom sympatického. Bylo by třeba žít tam dlouho, aby člověk porozuměl. Mohu Ti však říct, že Italové nejsou tak cí, jak nám je líčí italské filmy, které nás stát kupuje. Jen se mi potvrdilo, že lze všude najít lidi dobré i zlé, pracovité i lenošné. Poznala jsem tam lidi veselé i flegmatické, srdečné a obětavé, ale třeba v autobuse jsem si všimla, že mladí nepouštějí sednout a starší o to ani nežádají. Prý je to tam normální.

Nezapomenutelným zážitkem bylo středeční audience u sv. Otce. I když početně převažovali Poláci, nejvíce sympatií skládily skupiny Rusů a Číňanů. Když Jan Pavel procházel uličkou, zdřevil se zejména

s dětmi a lidmi v první řadě. Ke jmenům natchovali a volali na něho. Jenže na něho volali lidé a každý ve své mateřštině. Viděli jsme na něm spoustu obav. Pochopili jsme, že tato setkání jsou pro potěšení lidí a pro něj.

Je mi přiznat, že každý den večer jsme byli unavení. Polední si-
tace jsme nedrželi, nýbrž s otevřenými očima a ušima a především srd-
cem jsme šlapali prašné římské ulice. Bílé slunce nás spalovalo a občas-
ný mrak chránil. Stáli jsme na posvatných místech, hleděli na ori-
ginální díla mistrů, stejně jako jsme napíchlí překupníky v pod-
chodech ani "cikánce" a medailonky a růženci, kteří zastupovali
turistům cestu. Modlili jsme se u hrobu kardinála Berana, po kolenou
vyšli jeruzalémské schody, navštěvovali jsme krypty i lezli na kopule.
Po pěti dnech už jsme přecházeli svatopetrské náměstí bez vnitřního
chvění. Naš určený čas vypršel a my jako všichni návštěvníci jsme
skončili na nádraží. Poslední pohled na římské pahorky a pozdrav
mumraji jazyků, oděvů a barvám pleti.

Mnichov, který jsme pek na zpáteční cestě navštívili, bledl při
vzpomínce na slunnou Itálii.

Při vzpomínání si říkám: "Kdo vlastně vymyslel hranice? Proč
se nemohu setkat s kýmkoli? Proč nemohu poznávat cizí země a mít
jistotu, že se vrátím domů?" Přeji Ti, milý příteli, aby ses tam
jel podívat sám, Tvůj vlastní zážitek se nevyrovná mému vyprávění.

Tava přítelkyně

Jana

Rozhovor

s paní Marií ZAHRADNÍČKOVOU

Red.: Paní Marie, jak jste se seznámila s panem Janem a jak vypada-
ly vaše společné začátky?

M.Z.: Slyšela jsem prvně o Janovi, když jsem dělala zkoušku na uči-
telský ústav. Tehdejší katolická moderná ještě nebyla v učeb-
nicích - jako třeba Čep, Durych, Zahradníček - my jsme se v litera-
tuře učili jen staré klasiky. No a moje učitelka mi o těchto spiso-
vatelích něco řekla, abych věděla aspoň nějaké to jméno ke zkoušce.
Potom jsem byla přijata do učitelského ústavu v Hřebčíně v Olomouci
a tam jsem studovala od roku 35 do roku 39. Jednou ve školním roce
přednášeli Jan Čep a Jan Zahradníček, asi v roce 37 nebo 38, Jan mlu-
vil k dvěma stům děvčatům, jeho přednáška měla název Je mnoho sklíz-
ní v životě, ale jen jedna setba.

Red.: To Vyšla, tuším v Olšici Balaamově ...

M.Z.: Ano. A nám děvčatům se z těch dvou Janů víc líbil Zahradníček,
Čep měl už tehdy holou hlavu...

Když jsem přišla na prázdniny do Uhřínova, ejhle, do mého rodiště se
dostal Jan Dokulil z Měřína coby administrátor... přijel jen s kuf-
rem na uprůzdněnou faru a tehdy za ním přijel Jan Zahradníček. Uhří-
novská fara byla mokrá a špatná, Dokulil se steral o to, aby byla
postavena nová. To se mu také během války podařilo, i když sklíz-
el mnoho příkoří od místních lidí. Jan za ním jezdil na dovolenou, by-
dlel v chlapčích u mé tety a tam mi napsal něco do památníku a podepsal

knížku F. D. v. s. l. Potom mně věnoval Jeřáby a Návrat. Když jsem v devětatřicátém s neměla jsem místo, přišlo mnoho lidí ze Slovenska, bylo jsem tři roky bez místa. Strávila jsem je v Uhřínově, doma, dělala jsem víceméně služku, chodila jsem na pole, šila jsem našim, práce bylo dost. To bylo ve válce. Jan už do Prahy nejezdil a přebýval stále na faře, radši se Praze vyhýbel. Starou faru potom zdvihli do poschodí, později sloužila jako škola.

Red.: Je nyní v Uhřínově škola?

M.Z.: Ne, jen mateřská, děti vozí autobusem do Měřína nebo do Meziříčí. Vůbec to tam velmi upadlo ...

Ve válce jsme se s Janem také blíž seznámili, on k nám sice nechodil, maminka si to nepřála - měla k tomu jistě své důvody - tak mi posílal psaní. Dopisů je moře, je to skoro jeho deník. Ve dvaačtyřicátém jsem dostala místo, učila jsem na Velehradě první třídu ve staré škole, která tam už také není. Potom jsem učila v Košíkách, taková dědinka, kde končí silnice. Jan mě několikrát doprovázel, spával v Uherském Hradišti u Skácelů, jezdili tam s Čepem už dávno předtím. Těsně po válce, po prázdninách, v říjnu, jsme se brali v Měříně.

Red.: To znamená, že příští rok budou hned tři výročí, narození, úmrtí a také jubileum vaší svatby? 1905, 1960, 1945. Potom jste se odstěhovali do Brna?

M.Z.: O vánocích, na Černopolní ulici. Jan pracoval v Občanské tiskárně, tam, kde je Šilingerovo náměstí.

Red.: Tam vydával Akord?

M.Z.: Ano, až do jeho zrušení v roce 48. Do tiskárny za ním chodilo mnoho lidí, já jsem mnohé znala jen podle jména, protože k nám, do Černých polí nepřišli. Třeba Rotrekle jsem neznala. V osmačtyřicátém se nám narodil Jenda, v padesátém Zdislava, v jednapadesátém Klárka, za tři roky tři děti. Když měla Klárka čtrnáct dní, tak ho odvedli. Mě ještě jeden rok na Černopolní nechali, potom jsem se musela vystěhovat, zvolila jsem znovu Uhřínov. To taky nebylo jednoduché, maminka musela odejít z rodné chalupy - kulecká "horečka". Do Uhřínova se Jan také vrátil a tam také zemřel.

Red.: Pokud bychom se ještě mohli vrátit k událostem a atmosféře roku 1950 a těsně po něm.

M.Z.: Jan byl po zastavení Akordu ještě chvíli redaktorem, potom odešel do invalidního důchodu, asi v roce 49. Doma překládal Dantovu Božskou komedii, psal La Salletu. Už v pětáctýřicátém mi někdo říkal: "Ty si ho chceš vzít?" Já na to: "A co by mu mohli udělat?" A pak se to stalo, co mu mohli udělat. V padesátém šli někde oslavovat, bylo to na podzim, na Václava. Václav Prokůpek, Václav Renč a další. Jan, když viděl, že se pojedou autem ven a že tam bude víno a kemrědi, tak se tam musel dostat. Bylo to ve Starovičkách, ve mlýně, snědli tam dvě husy a když se vrátil domů, tři dny spal. Tak co tam mohli dělat protistátního, to nevím. Asi nadávali, to byla zemínka, snad je někdo poslouchal. Všechny, kteří tam byli, posbírali. Kolem vane vzeli Pučíka a další, Jana až v červnu, čtrnáctého, druhý nebo třetí den, co jsem se vrátila z porodnice. Těsně před tím jel ještě s Bochořkem za Doulem do Tasova. Vrátili se domů a ráno, v osm hodin, pro něho přišli.

Red.: Kdy byl soud?

M.Z.: Až v roce 1960, kdy jsem přišel do Brna z Uhřetova, bylo to v zimě a byl souzen až druhý den, nebyl to veřejný soud, pouze pro soudní příslušníky, sem tam nějaký redaktor nebo dělník. Když jsem přišel poslouchat Vítězslav Nezval. Vůbec jsem předtím o Kálovi nevěděla, nejdřív byl ve Znojmo, potom přes celou zimu, na Bartolomějské v Brně.

Red.: Na kolik let byl odsouzen?

M.Z.: Na třináct roků. Žádala jsem o milost, prokurátorovi jsem předložila dekret od generála Svobody, že mu s Dokulilem pomáhali přes velkou rodinu, prokurátor pouze mávl rukou. Svoboda byl už totiž také účetním v družstvu.

Red.: A další věznění?

M.Z.: Někteří zavezli do Ruzyně, manželka dala na Pankrác. Tam jsem za ním poprvé byla, v takových oddělených kojích. A on mi řekl, abych si vzala nějaké děcko, že potom můžeme sedět u stolu. Navštěvy byly čtyřikrát za rok, vždycky 20 minut. S dopisy to bylo také tak. Jan se naučil psát drobným písmem. Jeroslav Seifert mi napsal do Uhřetova, abych mu poslala opis žádosti o milost, kterou jsem posílala neposled. A on snad šel za Zápotockým a na jeho přímluvu slevili trest o čtyři roky, takže zbylo devět let. Všechny je odseděl, jen měsíc mu odpustili. Vrátil se v květnu 1960 na amnestii, dozvěděl se to až v poslední chvíli, přišel 12. května do Uhřetova. Na posledních pět měsíců.

Red.: Přes to poslední léto zapisoval básně, které složil ve vězení?

M.Z.: Ano, co si vzpomíná. Podle toho je poém vlastně Dům Strach. Z vězení jsou básně ze čtyřech let, která vyšla v osmašedesátém. To jsou ty první čtyři léta vězení, po kterých se vrátil domů, po polovině trestu. Sdíleli mi tehdy, že se nebude mstet vrátit, ale přišlo Maďarsko a šel dočeka. Potom byl na Mírově, v Leopoldově - to už jsem neměla Zdeňka a Klárku ...

- / a paní Zahradníčková se usměje a já vím, že jsou úsměvy, které skrývají tíhu Kristova kříže, věci nevyslovitelné a nesdělitelné ... a proto už se neodvažuji ptát ... /

Děkuji mnohokrát za rozhovor.

UCTIVÁNÍ KŘÍŽE /úryvek/

Jan Zahradníček

... Celé dějiny jsou návratem do té naruče dásivě čekající.
Celé dějiny jsou útěkem před tou naručí dásivě čekající,
před tou harpuncou věčnosti prorazivší bok sváta, jenž potápí se.
A potopit nemůže se. A zachránit nemůže se
leďa jím,
tím drobným křížem, jenž matka dělá
dítěti večer před spaním,
tím křížem jež vyznáváme podobou svého těla,
kdykoli se rozpřahujeme, abychom objali
nebo abychom udeřili...

V úpadu žalu
 hodiny věky zírám na
 Jeho ramena p... z...
 Vpravo... vlevo... do budoucnosti
 ...
 Stojím na Kalvarii sám se svým Spasitelem,
 a všechno jako by přešlo a jako by nastat mělo.
 Letopočet zároveň začíná a zároveň končí se
 a všechno je teď
 a všechno je zde,
 v tom zkřížení břemen dvou,
 v té cele plné míst vytlačených
 předchůdci mými,
 plné pozůstalosti starých stesků, jež zdědil jsem. ...

-připravil Strachkvas-

Zeptali jsme se ...

Otázka redakce: Jaký je rozdíl mezi diecézním biskupem, biskupem - apoštolským administrátorem a arcibiskupem?

Tak jsem slyšel slova: "Morava zase dopadla nejhůř!" V dalším vysvětlování mi dotýčný to zdůvodňoval tím, že Slováci mají nového arcibiskupa, který je "dokonce" metropolitou trnavské diecéze a nového spišského biskupa, který je jmenován diecézním biskupem, Čechy pak nového litoměřického biskupa, který je rovněž diecézním biskupem a Morava má znovu "jen" biskupa - apoštolského administrátora. Jaký je tedy mezi nimi rozdíl, zvláště v pravomoci?

Několik stručných údajů o struktuře "latinské" církve. Územně je obecná církev rozdělena na partikulární /místní, dílčí/ církve. Partikulární církve mají různé názvy - především diecéze. Diecézím jsou na roven postaveny partikulární církve s názvem: územní prelatura, územní opatství, apoštolský vikariát, apoštolská prefektura a apoštolská administratura. Územní prelatura nebo územní opatství spravuje na způsob diecézního biskupa prelát nebo opat. Apoštolský vikariát nebo apoštolská prefektura se nacházejí na misijním území jako "administrativní" útvary, kde je málo věřících. Zvětší-li se počet duchovenstva a věřících, pak po splnění některých vnějších podmínek dochází k zřízení řádné diecéze. O apoštolské administratuře říká kan. 371 § 2: "Apoštolská administratura ... není pro zvláštní a obtížné podmínky dosud od papeže zřízena jako diecéze. Pastýřská péče o lid je svěřena apoštolskému administrátoru, který ji spravuje jménem papeže". Tak např. po vzniku CSR v r. 1918 část vratislavské diecéze územně připadla naší republice a stala se československou apoštolskou administraturou. Někdy ovšem mohou vzniklé podmínky vyžadovat, aby Svatý Otec i do řádné zřízené diecéze /nebo arcidiecéze/ jmenoval biskupa - apoštolského administrátora. V čele apoštolské prefektury a apoštolské administratury je ustanoven titulární biskup, který spravuje diecézi jménem papeže.

Jak je to s pravomocí? Není-li z povahy věci nebo předpisu práva zřejmé něco jiného, pak co do pravomoci jsou diecéznímu biskupovi

rovni všichni, kteří stojí v čele partikulárních církví /srv.kán. 381 §2/. Jinak řečeno: Ve své diecézi má stejnou pravomoc arcibiskupové, diecézní biskupové - apoštolští administrátoři i další, kteří stojí v čele nějaké partikulární církve. Proto olomoucký biskup M. Fantisek Vaněk není z hlediska obecného práva ve správních věcech omezen. Není však arcibiskupem a proto mu nepřísluší tato pravomoc arcibiskupa. Větším územním celkem než partikulární církev je církevní provincie, která je vytvářena z několika diecézí. V jejím čele je arcibiskup, který je nazýván metropolitou. Diecézní biskupové diecézí příslušejících k církevní provincii jsou nazýváni ve vztahu k arcibiskupovi sufragány.

Metropolitovi přísluší v sufragánních diecézích tato pravomoc:

1. Být, aby se přesně zachovávala víra a církevní kázeň. Informovat papeže, pokud by se v církevní provincii vyskytly nějaké zlořády.
2. Vykonávat kanonickou vizitaci z důvodů schvalených Apoštolským stolicem, jestliže ji zanedbal některý ze sufragánů.
3. Jestliže do osmi dnů od přijetí zprávy o uprázdnění biskupské stolice /např. smrt biskupa/ sbor poradců si nezvolí administrátora diecéze, ustaví administrátora metropolita ze své moci /srv. kán. 436 §1/.

Kde si toho žádají zvláštní podmínky, může papež vybavit metropolitu zvláštními pravomocemi a pověřit jej plněním zvláštních úkolů. Jinak nepřísluší arcibiskupovi v sufragánních diecézích žádná jiná vládní moc. V hranicích celé církevní provincie může vykonávat všechny liturgické funkce a to ve všech kostelích tak, jako biskup ve své diecézi. Konečně tyto funkce v katedrálních chrámech sufragánních biskupů, pak příslušné diecézní biskupy předem upozorní. Metropolita je povinen do tří měsíců od přijetí arcidiecéze v držení požádat papeže o palam, které je znamením jeho moci.

Pro doplnění jen poznámka, že titul patriarche nebo primas nepřináší v římské církvi nositeli kromě čestné výsady žádnou pravomoc.

Petr

OBNOVENÍ PEN KLUBU

Jak bylo oznámeno ve sdělovacích prostředcích, obnovila svoji činnost česká odbočka PEN Klubu, mezinárodního sdružení spisovatelů. Byla založena v r. 1921 v Londýně, v čele české sekce stál Karel Čapek. V důsledku válečných událostí přerušil PEN Klub svoji činnost a vrátil se k ní znovu až po r. 1945. V naší zemi byl zakázán po únoru r. 1948, reaktivován opět za uvolnění šedesátých let a znovu likvidován za normalizace v roce 1970. Jeho nynější legalizace má své otazníky, neboť ustavující zasedání se nesmělo konat v chodovské tvrzi, jak zněla původní dohoda, ale v soukromém bytě. Členy českého PEN Klubu jsou oficiálně publikující spisovatelé František Nepil, Petr Prouza, Jiří Mucha aj., jakož i zakázaní autoři Václav Havel, Ludvík Vaculík, Milan Uhde, apod. Křesťansky orientovanou literaturu z Moravy zastupoval na ustavujícím zasedání brněnská básnička Iva Kotrlá. Za člena českého PEN Klubu byl přijat i vězný básník Ivan Jirous. Účestníci odhlasovali text dopisu prezidentovi, požadující jeho propuštění po uplynutí poloviny trestu. Český PEN Klub tak důstojně nevázuje na tradici světového PEN Klubu, který se zastává vězněných spisovatelů kdekoli na světě. V této souvislosti je třeba připomenout protesty PEN Klubu proti věznění Jana Zahradníčka, Václava Ronče, Josefa Palivce a dalších.

Děje se kolem nás ...

ZÁKLADNÍ PROHLÁŠENÍ KŘESŤANSKÉ UNIE LIDSKÝCH PRÁV

Zápas za lidská a občanská práva, k jejichž respektování se naše vláda v poslední době opět slavnostně zavázala podpisem Závěrečného dokumentu vídeňské schůzky KBSE, je křesťanskou hodnotou. Tomu, kdo věří v božský původ nauky Ježíše Krista, nemůže být lhostejné, když jsou v Československu lidé vězněni, policejně šikanováni a vyhazováni ze zaměstnání za veřejný projev svého náboženského, filozofického nebo politického přesvědčení, jak jsme bohužel v současné době svědky. Tato praxe nositelů moci je v příkrém rozporu s články 11, 12 Závěrečného dokumentu vídeňské schůzky.

Pro věřícího křesťana jsou nadto směrodatná slova Ježíše Krista, který vysoko ocenil jednání těch, kdo "jsou pronásledováni pro spravedlnost" /Mt 5,10/. Na jiném místě slibuje konečné uznání všemohoucího Boha všem, kdo ho poznali ve vězněném bratrovi: "Tehdy král řekne těm po pravici: Pojďte, požehnání mého Otce, ujměte se království, ... neboť ... byl jsem ve vězení a přišli jste za mnou". /Mat 25, 36-37/.

Prohlášení nejvyšších představitelů církví světa nenechávají nikoho na pochybách, že si uvědomují závažnost těchto Kristových slov. Papež Jan Pavel II., pravoslavný patriarcha Demetrios I. i Světová rada církví otevřeně pranýřují každé porušování práv člověka na naší zeměkouli. V naší republice vystupuje statečně na obranu základních svobod individua primas katolické církve kardinál František Tomášek.

Tyto skutečnosti s velkou naléhavostí připomínají, že v naší vlasti není ještě tento posvátný požadavek mnoha křesťanů samozřejmým. Musíme s lítostí konstatovat, že poměrně vysoké procento věřících všech 18 u nás registrovaných křesťanských církví nechápe obhajobu práv člověka jako křesťanskou hodnotu a tvrdí, že se jedná o čistě světskou záležitost, jež nemá se svědectvím pro Krista nic společného.

Proto my, věřící křesťané všech v Československu existujících církví i ti, kdo vyznávají křesťanský světový názor, aniž náleží k nějaké konfesi, kteří jsme inspirováni k zápasu za lidská práva Evangeliiem, jsme se rozhodli vytvořit duchovní společenství stejně smýšlejících v tomto bodě. Nazýváme je Křesťanskou unií lidských práv /dále jen KULP/.

Nechceme být hnutím ani občanskou iniciativou v pravém slova smyslu, spíše jen komunitou lidí, spojených společnou křesťanskou myšlenkou. Patří k ní každý, kdo podepíše toto základní prohlášení a tím s ním vysloví svůj souhlas. Jsme si ovšem vědomi, že mnozí naši bratři a sestry mohou mít vážné důvody, proč nepodepsat, i když s námi souhlasí a chtějí nás podpořit. I je považujeme za plnoprávné členy společenství za předpokladu, že budou ochotni být s námi spojeni duchovním poukem, jaké představuje modlitba, a ochotou osobně se angažovat ve věci lidských práv.

KULP nestanoví strategii postupu ani nepředkládá přesný program činnosti. Ten ponechává svobodnému uvážení a možnostem jednotlivců. Naším záměrem je dosáhnout co největší míry samostatnosti a osobní iniciativy křesťansky smýšlejících občanů. Upozorňujeme na možnost zapojit se do práce Charty 77 nebo jiných občanských hnutí, rovněž

tak na široké působnosti v okruhu své rodiny, pracovního prostředí a přátel. Kdo nemá ani tyto příležitosti, může využít modlitebny KULP. KULP se chce věnovat také osvětové práci mezi lidmi a křesťany pořádáním přednášek, diskusních večerů a modlitebních setkání. Bude též hledět využít tiskových možností. Iniciativy jednotlivců i společenství jsou vítány. Zároveň projevuje KULP přání připojit se ke společným prohlášením všech nezávislých občanských iniciativ na obranu lidských práv.

Stoupenec KULP je vyzván, aby každoročně v Den lidských práv 10. prosince se účastnil bohoslužeb v kostele nebo modlitebně své církve a vzpomenu na všechny nespravedlivě stíhané a pronásledované. Pokud se v jeho církevním společenství nebude ten den žádná bohoslužba konat, nechť se jí účastní nejbližší předcházející nebo následný den. Bezkonfesiční se mohou tichou vzpomínkou připojit doma nebo kdekoliv jinde. Rovněž tak se apeluje na ochotu stoupenců KULP modlit se a postit za konkrétní politické vězně v ty dny, které animátoři vyhlásí.

KULP si je dále vědomo, že křesťanské pojetí práv člověka je širší než to, které vychází z mimokřesťanských pozic. Zahrnuje také práva člověka ještě nenarozeného, jehož nejzákladnějším právem, právem na život, se v naší zemi stále masověji cynicky pohrdá. Mezi lidská práva nutno počítat i právo dítěte na život v úplné rodině, proto KULP nemůže být lhostejná ke stále stoupajícímu rozpadu uzavřených manželství. Tím samozřejmě nejsou vylučováni občané, jejichž manželství ztroskotalo. KULP plně uznává složitost problému a odmítá zde vynášet jakékoliv soudy. Proto i rozvedení se mohou bez zabraň ke KULP připojit, jestliže považují současnou vlnu rozvodů za zlo. Tento alarmující stav vidí KULP jako smutný důsledek oficiálně propagovaných jednostranných názorů na sexuální morálku a spolu s tím rychle se šířící pornografií, aniž se připouští ve sdělovacích prostředcích opačná stanoviska. Stoupenec KULP je tedy morálně zavázán angažovat se podle svých sil, schopností a možností také v akcích proti těmto dvěma útokům na práva člověka: interrupci a sexuální nevázanosti.

KULP není a nechce být "křesťanskou" alternativou Charty 77 a jiných občanských iniciativ. Jejím zaměrem je vyvolat především mezi křesťany tlak "zdola", aby do povědomí věřících občanů proniklo v masovém měřítku poznání, že ideály Charty a dalších hnutí jsou svojí povahou evangelickými hodnotami, k nimž se v jiné vnější a v jiné historické situaci hlásili všichni významní svědkové Kristovi v dějinách. Slova Ježíšova: "Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili ..." /Mat 25,40/ se týkají i těch, jejichž lidská práva nejsou respektována.

Poněvadž KULP chce být více duchovním než světským společenstvím, nemá mluvčí, nýbrž tzv. animátory, kteří ji reprezentují navenek. Jsou jimi:

Dr. Radomír Malý
Sušilova 9
602 00 Brno

Karel Coural
Kopečná 31
600 00 Brno

Ing. Tomáš Kopřiva
Dvořákovo nám. 1
787 01 Šumperk

Motto:

Vy, kteří sem vstupujete,
smířte se -
otec se synem, manžel se ženou,
věřící s tím, kdo věřit nemůže,
křesťan se svým odloučeným bratrem.

Do příjemného horského prostředí severní Moravy se koncem července sjelo více jak 30 mladých věřících, aby společně prožili chvíle modliteb, úvah, meditací a aby si vyměnili názory a zkušenosti, jak žít křesťanskou jednotu ve svých společenstvích a farnostech.

Určujícím tématem tohoto setkání bylo evangelium podle Jana. Každý den po snídani se přečetla příslušná kapitola, poté byly položeny otázky, účastníci se rozdělili do skupin, kde po krátké meditaci nad jejich obsahem diskutovali. Otázky se vždy vztahovaly k uvedenému textu, např.: Co nám brání v tom, aby jsme se stali plně učedníky Kristovými? Co dává pokoj našemu srdci? Každý měl příležitost vyslovit svůj názor či zkušenost a vždy před večerí se celkově shodnotily diskutované otázky ve všech skupinách.

Společně jsme se modlili ráno, v poledne a večer. Obsahem modliteb bylo čtení z Písma, přímluvy a prosby prokládané zpěvy z Taizé. Umění nalézt ticho sám v sobě, soustředění se a schopnost vnitřní koncentrace - to vše zvýraznilo smysl těchto meditativních zpěvů, které si mladí věřící vždy před společnou modlitbou nacvičovali.

Program byl obhacen výlety do okolních hor a lesů, i zde pod širým nebem zněly modlitby a písně ke cti a slávě Boží.

Neméně hodnotné byly i každodenní "setkání po večeri". Stačí uvést přednášku - Křesťan a vesmír, -pěsno vzpomínek na setkání v Peci, povídky o Rumunsku, večer křesťanské poezie a bezpočet neformálních debat na různá témata, které se často protáhly do pozdních hodin v noci.

Tak jako v Taizé i zde slavili mladí srbotu jako den vzkříšení. V průběhu večerní modlitby si znázorněním kříže do dlaně vzájemně odpouštěli a za zpěvu "Nebojte se, radujte se", utvořili s hořícími svícemi v rukou kruh, v jehož středu se nacházel kříž. Pár hodin poté si už rozdávali adresy, podávali ruce a vraceli se domů a odhodláním šířit a budovat jednotu, důvěru a smíření. Celý týden společně hledali živou vodu v evangeliu a občerstvení svěžestí lidského bratrství budou určitě schopnější stýkat se s lidmi dneška, kterým mají předat to nejvzácnější - svou lásku k Ježíši Kristu!

Na otázku pro časopis Velehrad "Co vám toto setkání dalo?", odpověděla nejprve Zuzana z Nitry: "Vyrástla som v tradičnej katolíckej rodine. Rodičia nás dali pokrstiť, posielali nás do kostola a na náboženstvo, dali nás na prijímanie a birmovku a zdálo sa im, že je to všetko, čo pre nás mohli urobiť. Akorát sa bali, aby sme navštívili do strany. Zmysel viery som začala hľadať až keď som bola postavená pred otázku, čo som. Mala som vtedy 16 rokov. Neviem ani ako sa to stalo a ja som sa ocitla na ekumenickom stretnutí. Zrazu mi bolo jasné, že všetci smerujeme k jednému cieľu. Tento rok som bola v Pécsi a keď porovnáam čo som prežila tam a tu, môžem konštatovať, že to podstatné - jednotu, dôveru, zmierenie som našla tam, aj tu na horách. Môžem teda povedať - odtiaľ si odnášam cenné povzbudenie do ďalšieho života a Kristom a v Kristu.

Jiří: ...to setkání jsem přijel s očekáváním, že zde bude ... prostor pro vnitřní usebrání. Ale chtěl jsem i tak trochu ... ze světa. Namísto toho jsem se dostal do světa, neboť jsem ho uviděl tak, jak nikdy předtím.

Monika z Bratislavy: Z tohto stretnutia odchádzam posilnená Duchom Krista, ktorý v spoločenstve silnejšie na mňa zostupuje a posobí. Pokoj srdca, rozhovory a stretnutia s priateľmi a pozitívne stimuly o tom, ako pokračovať aktívne doma, to je to, čeho sa mi tu najviac dostalo.

František

V PRAVÉ POLEDNE

Náměstí Míru se sloupem Nejsv. Trojice je centrum 100 tisícové Olomouce, kam zejména v létě přijíždějí zástupy turistů z celého světa. V pátek 4.8.89 jsem hovořil se starší paní z Göteborgu. Prozradila mi, že se v Olomouci setkala se srdečnými a otevřenými lidmi, ale... "ty památky a budovy tady máte v hrozném stavu, jakoby válka skončila teprve včera ...".

A právě v tomto centru si chtělo několik mladých lidí, stoupenců Nezávislého mírového hnutí připomenout 44. výročí bombardování Hirošimy. V naivní důvěře oznámili svůj záměr na radnici - vyjímáme: "V neděli 6.8. ve 12 hodin chceme uctít chvíli ticha u sochy Nejsv. Trojice památku obětí atomového bombardování Hirošimi."

Olomoučtí radní reagovali po svém - povolali bezpečnostní oddíly, aby této pietní vzpomínce zabránily. Náměstí a zejména okolí sochy, bylo doslova obklíčeno, takže na to asi 60 mladých odvážlivců doplatilo svým zadržením a převozem na místní odd. VB. "Zřejmě honí nějakého zloděje" poznamenala paní se zmrzlinou a vedle sedící muž, setrpně manžel doplnil: "Ta mládež už neví roupama co dělat - Hitlera na ně, ti by se divili ..." - ?!

Kolem 13. hodiny je již na náměstí pusto, VB vyklidila prostor. Před sloupem Nejsv. Trojice stojí asi 18ti letá dívka a tiše se modlí a tak si vzpomenu na lonský jedenactý prosinec, kdy nás tady bylo téměř tisíc a a ani mohutná asistence policie nám tehdy nezabránila v modlitebním shromáždění.

"U Trojice se už nikdy žádná akce konat nebude, to už si pohlídáme" - řekl nedávno jeden významný funkcionář MŠNV. Protó ani nepřekvapuje, že několik set metrů odtud se vypíná jiná socha, ostuda Olomouce - v nedělitelné velikosti zde stojí J.V. Stalin. V únoru ho sice kdosi polil sytější rudou barvou, ale pilně očištěn opět vévodí svému okolí a to zřejmě s policejní ochranou, kávoí ...

Ale ať už je tomu jakkoliv, sochy se možná uhlídat dají, ale ryšlenky a ideály? Snad si to brzy uvědomí i na radnici v Olomouci a nejen tam.

-sp-

Kdo už neslyší svého bližního,
neslyší už ani Boha.
A kdo už neslyší Boha,
neslyší už ani bližního.

G. Moser

Křesťan a svět

KYMAČÍ STAV CÍRKVE VE FRANCII

Křesťan a církev za Francouzské revoluce/

Nejen ve Francii se připomíná roku 1989 výročí Velké francouzské revoluce. Může se i církev k této slavnosti připojit a roz-zvučet zvony na památku událostí před 200 lety? Nebo je to pro ni důvod k zármutku?

Bylo by falešné myslet si, že Francouzská revoluce se stávala od prvopočátku k církvi nepřátelsky. Předností postavení katolického náboženství jako víry většina Francouzů a jednota církve nebyly zpochybňovány. Francouzský klérus stál za začátku na straně revoluce a spojil se s "třetím stavem". 4. srpna 1789 se zřekli všichni duchovní svých privilegií, např. církevního desátku. Teprve v debatě o lidských právech došlo k proticírkevním návrhům. Katolická církev se ocitla před zcela novou situací, když 26. srpna byla vyhlášena "Deklarace práv člověka a občana". Tam už se výslovně uváděl požadavek odluky církve a státu. Ta se dnes stala pro mnoho církví světa - i když v rozličných formách - ideálem. Ve Francii revolučních let to však byl těžký porod s mnoha bolestmi a obětmi v podobě mnoha pronásledování, nenávisti a krveprolití.

Prvním úderem, který francouzskou církev tvrdě postihl, bylo vyvlastnění církevních statků. To se nám dnes jeví jako dobrodružství ale tehdy bylo motivováno novým systémem hodnot, v němž pro katolickou církev nezbylo už místo. Církvi se výslovně odepřelo právo vlastnictví a 2. listopadu r. 1789 byly církevní statky určeny "k užtku národa". Ještě tvrději církev zasahlo 13. února 1790 zrušení všech řeholních řádů s výjimkou těch, jak se výslovně uvádělo, které se "věnují dobročinnosti".

Civilní konstituce kléru ze 12. července 1790 učinila církev zcela závislou na státu. Biskup od té doby nesměl svobodně podle vlastní volby obsazovat farnosti, to se stalo záležitostí státní správy. Národní shromáždění otevřeně popřelo hierarchickou autoritu papeže a zrušilo konkordát z r. 1516. Papeži bylo odňato právo jmenovat biskupy, kněží byli prohlášeni státními úředníky. Papež Pius VI. bohužel zaujal zdrženlivý a opatrnícký postoj a nepřišel francouzskému kléru s pomocí v pravý čas. Francouzští duchovní se tak rozdělili na dvě početně zhruba stejně velké skupiny: přísežní /ti, co přísahali na civilní konstituci kléru/ a nepřisežní /ti, kteří přísahu odmítli/.

Toto tragické rozdělení katolického kléru ve Francii je dnes už sotva vzpomínáno, ačkoliv může být pro současnost vážným varováním.

Došlo k pronásledování Římu věrného duchovenstva. 26. května 1792 byl odhlasován zákon proti katolickému kléru, který přikazoval deportaci každého kněze, jehož udá 20 "aktivních" občanů. První vlna revolučního teroru, tzv. zářijové vraždy, si vyžádala asi 300 krvavých obětí mezi kněžími. Po těchto událostech 30 - 40 tisíc duchovních opustilo Francii. Roku 1926 bylo 191 těchto obětí blahorečeno, z toho 3 biskupové, 129 světských kněží, 54 řeholníků a 5 laiků.

V ústavě z r. 1793 nebyla už církev zmíněna. Začala systematická dechristianizace Francie. Poprvé se stát výslovně zřekl křesťanské tradice, posadil sama sebe na místo náboženství a vytvořil svůj

vlastní kult. Pařížský arcibiskup byl nucen odstoupit a katedrála Notre Dame prohlášena za chrám rozumu". Robespierre však vyznával tzv. "kult nejvyšší bytosti", jenž brzy kult rozumu nahradil. Navzdory toleranci k ediktu 21. prosince 1793 byla církev násilím křesťanstva zrušena. Z 85 biskupů 24 svůj úřad složili, 23 od církve odešli. Hruzovládu pro církev ukončil teprve edikt z 21. února 1794, který kodifikoval úplnou rozlukou církve od státu a umožnil katolíkům svobodně konat bohoslužby. Nejednalo se ovšem o pravou toleranci, převahu měl mít státní kult tzv. bezdogmatického náboženství, což znamenalo jakési volné pokračování Robespierrova kultu nejvyšší bytosti. Katolíci, kteří měli odvahu veřejně se ke své víře hlásit, byli považováni za občany druhé kategorie a ve veřejném životě perzekvováni. Teprve Napoleonův konkokrát z r. 1801 vyvedl církev z těchto let plných utrpení.

Francouzská revoluce přinesla Evropě a světu mnoho velkého. Nejznámější je "Deklarace práv člověka a občana". Bez ní si nelze představit Chartu lidských práv OSN z 10. prosince 1948 a další dokumenty. Vycházejí z křesťanského chápání absolutní důstojnosti osoby. Křesťanství samo se tomu muselo dlouho učit, nezřídka pod tlakem politických poměrů.

Pro církev ve Francii byla revoluce r. 1789 lisem velkého tříbení. Mnoho církví světa se změnilo právě v souvislosti s politickými převraty. A pokaždé se loď církve zakymacela, ale nepotopila.

Jestliže my, katoličtí křesťané, hledáme důvod k oslavě Francouzské revoluce, tak ho máme. Slavíme Krista, Pána dějin, který jako ukřižovaný žije se svou církví a v ní. A prosíme za naši církev, aby byla bližší než světským mocnostem.

Eberhard Prause
Tag des Herrn 16.7.89
Přel. R. Malý

Modlitba bratra Rogera

Kriste, víme z Evangelia,
že vzkříšen, žiješ v nás všech svým Svatým Duchem.
Ale často stěží chápeme, že jsi vzkříšený,
je to, jako bychom to nevěděli,
nebo jako bychom to zapomněli.

A přece, z hlubin naší lidské existence
hledáme lásku, úžas tvé lásky.

Ano, v nitru každého z nás se nachází
touha po Tvé přítomnosti, po Tobě, Kriste,
který nás miluješ.

Tato touha po Tvém životě v nás už je společenstvím
s Tebou, vzkříšeným.

Tato touha už je vírou, zcela skromnou vírou,
schovanou uvnitř nás samých.

Jestliže pro mnohé z nás existují rozpory
a vnitřní překážky, Ty je Ježíši spaluješ
ohněm svého Svatého Ducha.

A ještě více: Ty nám dáváš odvahu
přeskočit zdi váhání, a dokonce pochybností,
abychom byli vždy spojeni s Tebou
v tichu našeho srdce

a obnovovali bez ustání své "ano" vyhlášené Tvé existenci.

Názory, polemika

K ČLÁNKU "KŘESŤAN - ČLOVĚK APOLITICKÝ?" /VELEHRAD 5/

Asi patřím k té menšině, která hájí stanovisko nevstupovat do SSM. Chci připomenout to, co již v uvedeném článku bylo také řečeno. SSM je organizace, která více či méně podléhá KSČ. Tedy straně, která odmítá Boha, a také proti Němu bojuje.

Hlavně z tohoto důvodu mi připadá vstup křesťana do této organizace /SSM/ dost podivný.

Dalším důvodem je opravdovost a svědectví. Na jedné straně neuznávám a bojuji proti nespravedlnosti, potlačování lidských a náboženských práv a všem podobám zle, a na druhé straně vstoupím do organizace, která je pod patronátem těch, kteří toto zlo vytváří. Myslím si také, že každý Soc. svaz mládeže musí vykazovat /třeba jen formálně/ politickou činnost a to takovou, která se shoduje s učením strany.

Jestliže se stanu členem nějaké organizace, spolku ..., už svým členstvím souhlasím s učením nebo programem oné organizace, ...

Je opravdu nutné, abychom vstupovali do SSM, když si chceme zaspportovat nebo se kulturně využít?

Pro nás křesťany z tohoto vyplývá několik otázek k zamyšlení: Není v našem okolí mladý bratr nebo sestra, kteří jsou sami a třeba touží po společenství? Neuzavíráme se my katolíci do gheta? Nejsme až moc opatrní a nedůvěřiví? ...

Třeba by stačilo jen více otevřít oči a více se dívat kolem sebe, aby naši mladí bratři a sestry nemuseli sahát po berličce, jakou je SSM, když touží po kultuře a po sportu a po společenství.

Touto svojí úvahou nechci říci, že v SSM se dějí samé špatné věci. Chtěla jsem jen vyjádřit svůj osobní pohled k tomuto tématu - tak jak já to cítím.

Na závěr chci říci, že jsem nějaký čas v SSM pobývala, nebo přesněji byla jeho členkou /do své konverze/, takže napíši o něčem, co bych vůbec nez/nala.

Iva Marie Rašnerová

JEŠTĚ K FILMŮM SE SEXUÁLNÍ TEMATIKOU NA ŠKOLÁCH

Jako doplnění k dopisu, týkajícího se promítání problematických filmů se sexuální výchovou, který byl v minulém čísle Velehradu uveřejněn, pokládám za nutné upozornit na zřejmě nejčastěji možnou situaci, která může nastat.

Jde totiž o hlasování, zda filmy promítnout dětem či nikoliv. Toto hlasování nepřítáme, protože žádná většina nemá právo na výchovu našich vlastních dětí. Při případném promítání např. na třídních schůzkách rodičů se rozhodujeme zásadně individuálně a nenechme sebou manipulovat - je to naše právo. Domáhejme se ho!

Jindra

OTEVŘENÝ DOPIS DR. JONÁŠOVI PACEM IN TERRIS

Pane kapitulní vikář,

na dne 21. srpna a dny následující jsou do Hradce Králové pozváni členové SKD Pacem in terris. Mají se zúčastnit semináře náboženského a tiskového.

Znovu tedy má být demonstrována církevní nekázeň a mnohá, neméně závažná selhání kněží katolické Církve v českých zemích. Má se tak stát ve městě, ze kterého řídíte duchovní dění ve Vámi svěřené oblasti.

Členství ve Sdružení se s postupem času stává neomluvitelným. Na základě Vaší přetrvávající aktivity ve zmíněném společenství, obracím se svým dopisem přimona Vás. Kde nalézáte podporu k činnosti Sdružení? Výhradně u stranických a státních orgánů. Komunistická strana Československa se však nevzdala své likvidační politiky vůči náboženství. Tento rys jejího charakteru trvá ve sféře ideologické i praktické. Necháme-li ideologii stranou, svědčí o tom represe skryté i otevřené zjevné: vyhrožování a policejní šikánování náboženských aktivistů, útoky oficiálních sdělovacích medií proti představitelům Církve, Svatého Otce nevyjímaje, neustále provokativní přítomnost Státní bezpečnosti na poutích a církevních slavnostech, brutální potlačení pokojné manifestace věřících v Bratislavě a pod. Tak jedná ten, komu jde o upřímnou snahu spravedlivého vztahu státu k věřícím? A nyní si uvědomte, že z těchto míst, tak nesmiřitelně a brutálně se projevujících, má Pacem in terris plnou podporu. Jaké naděje stranických orgánů jsou do této rozkolné organizace vkládány? Nevidí jen ten, kdo vidět nechce.

Mnohým ordinářům i kněžím to došlo. Vystoupili. Těm, kdo setravovali, podporování chválami Lúčana, Hrůzy, Jelínka, posléze pak Janků a mnohými dalšími, většími i menšími přišla na pomoc Kongregace pro klérus, svým Prohlášením o určitých sdruženích a hnutích zakázaných kléru. A těm, pro které je nezbytné podání po lopatě, pak dotazování kardinála Tomáška prefaktu zmíněné kongregace kardinálu Oddimu. Opakovaně a jasně tak zaznělo: Pacem in terris v Československu je církevně zakázané sdružení kněží. To bylo z Říma prohlášeno už v roce 1982!

Po léta ostatně přetrvávající Sdružení se aktivizovalo k osudě aktuální. 21. srpen, den sjezdu účastníků semináře, je den bolestně připomínající neštěstí, které naše národy postihlo před 21 lety. Již tradičně to bude den obrovské aktivity orgánů státní moci, vedené snahou o zabránění, či utlumení jakéhokoliv nezávislého společenského projevu. Vašemu Sdružení je však bez problému rezervován reprezentativní hotel v Hradci. Přesvědčení o Vaší závislosti je zřejmě absolutní. Jsou si Vámi jisti. Jednejte si, skýtáte ověřenou záruku, že do pléna nezazní nic, co by vyjadřovalo smutek nebo protest směřující k tragédií před 21 lety. Ať se sejdou, ať jednají, pravdivá slova o dni, který znamenal začátek nového utrpení této země, nezazní... Cítíte to ponížení?

Pane kapitulní vikáři, je ještě čas sednout a na adresy pozvaných napsat: Nekonec se. A to, co nastane, svěřit Bohu, Otci našeho Pána Ježíše Krista. Od dne odeslání do 21. srpna jsem s Vámi pevně spojen půstem a modlitbou.

V kněžském bratrství

Karel Satoria
farář ve Vrbici

Na vědomí: kard. Tomášek

Katol. noviny a jiné sdělovací prostředky

K ŠEDESÁTINÁM OTCE JOSEFA KOLÁČKA

Kultura

Úryvek z rozhovoru s relectí svatě Terezie od Ježíše
překládá Josef Kolář

Jednoho dne mi Pán řekl: "Myslíš si snad, dcero, že zásluha spočívá v tom, že se člověk z něčeho těší? Ne, ale v tom, že pracuje, trpí a miluje; což jsi neslyšela, že svatý Pavel zakoušel nebeské slasti víc než jedenkrát, ale že také mnohokrát trpěl? Jvažuj o mém životě, jenž byl stálým utrpením. Najdeš tam jen jedinou radost: tu na hoře Tábor. Když kontemplanuješ mou Matku, jak drží v náročí, nemysli, že zakoušela takovou slast bez tíživé trýzně, neboť můj Otec jí dal do podrobností poznat, kolik budu trpět, když uslyšela Simeonova proroctví. Velcí světci vedeni Bohem žili v poušti, dali se na nejtvrďší pokání, nepočítaje v to strašné boje, které museli podstoupit proti ďáblu i proti sobě samým, takže prožívali dlouhá období bez nejmenší vnitřní útěchy. Věř, mi, dcero, čím víc můj Otec miluje nějakou duši, tím více trápení jí sesílá. Ba tato trápení jsou měřítkem jeho lásky. Vždyť jakým způsobem bych ti mohl ukázat více lásky, leč že chci pro tebe, co jsem chtěl pro sebe? Zahleď se na tyto rány, jimž se tvé bolesti nikdy nevyrovnají. Taková je cesta pravdy. Budeš-li o tom přesvědčena, budeš mi moci pomáhat plakat nad záhubou, které jdou vstříc lidé, jejichž myšlenky, starosti i touhy hledají převý opak."

Dala jsem se modlitby tak silným bolením hlavy, že se mi zdálo nemožné modlit se. A proto Pán dodal: "Protože tvé zdraví ti nedovoluje se mnou hovořit, přišel jsem sam, abych si s tebou popovídal a potěšil tě. To je odměna za utrpení!"

Zůstala jsem usebraná ani ne hodinu a půl; během té doby mi řekl věci, které jsem uvedla, a ještě jiné, aniž by mě obtěžovala nějaká roztržitost. Sama jsem nevěděla, kde jsem, neboť jsem byla zaplavena tak mocnou radostí, že to nelze vylíčit. K svému údivu jsem šhledala, že mě hlava nebolí, a měla jsem až řežavou touhu trpět.

Po pravdě řečeno, nikdy jsem neslyšela, že by náš Pán a sv. Pavel měli ve svém životě jiné radosti, než v těch ojedinělých okolnostech.

Kromě toho mi Pán řekl, abych měla stále na mysli slova, která říkal svým apoštolům: "Služebník není víc než jeho Pán." -

Josef Kolář /1.9.1929 Bystřice u Brna/

Básník, prozaik a překladatel.

Pochází z rolnické rodiny. Po maturitě r. 1948 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova, po likvidaci řádu byl internován. Od roku 1954 pracoval jako pomocný dělník, klempíř, zámečník a seřizovač lisů. Studoval soukromě teologii, r. 1968 odešel do Rakouska, kde byl vysvěcen na kněze. Dokončil studia teologie, od r. 1970 působí jako redaktor, od r. 1973 jako odpovědný vedoucí české sekce vatikánského rozhlasu.

/Podle Slovníku českých spisovatelů
Sixty-Eight Publishers, 1982/

Z bibliografie vyjímáme:

Magnifikat z Nového světa /Roma 1977/

Morevské exultet /Roma 1979/

Otce jsem nepoznala /Roma 1981/

Překlady knih sv. Terezie od Ježíše, jako poslední vyšlo

Nad Velepísni a jiné spisy /1988/

... "Hledat je v nich mnohých společného jmenovatele, ale nepřistupuji k tomu nějakou utkvělou představou či pod bičem nějakého sobě náležejícího imperativu, nevím. Leccos by svědčilo, že se přece dobře cítím v epice, kde jdu jako ohař po stopách vnitřní lidské osoby člověka, či přesněji po stopách jeho úsilí žít v pravdě. Ovšem, v integrální pravdě, tak jak ji chápeme ve své víře, kde pravdou je Kristus. Takže by se dalo krátce říci slovy apoštola Pavla, že se snažím vydolovat z života svých postav, jak žijí v Kristu."

/J. Kolář sám o sobě - ze studie K. Hviždaly
o Jirím Grušovi a Josefu Kolářkovi/

DUCHOVNÍ KONCERT

Bratrská jednota baptistů pořádala 22.7. v Brně ve sportovní hale TJ KSB zajímavý koncert. Pozoruhodný už tím, že neměl být pouze koncertem, ale i bohoslužbou. Britský zpěvák, Adrian Snell předvedl spolu se soubory Impuls /NDR/ a Jas /baptisté z ČSSR/ nejprve několik vlastních kratších skladeb a potom své pop-oratorium Slůva a Omega. Nabitá sportovní hala hostila ten večer příslušníky různých církví a různých generací. Všichni jsme se v závěru spojili v modlitbě Otčenáše a odcházeli ohroceni pěkným setkáním. O několik dní později uvedla brněnská Rovnost celkem seriózní recenzi. Bohužel však její uveřejnění nebylo náhodné - v tomtéž čísle jsem našli také rozbor požadavku o respektování práv věřících z výzvy Několik vět. Na co si vlastně stěžujete, jaká práva bychom ještě chtěli? Můžeme si zazpívat ve sportovní hale, máme tři nové biskupy a v Praze je konference charismatiků...

Adrian Snell: Nikdo nenaslouchá /část textu oratoria/

Příliš mnoho lidí s nestálým srdcem
mně nejprve prosí o útěchu a pak mi zraní srdce.
Příliš mnoho lidí je svými myšlenkami daleko ode mne,
lpí na své budoucnosti, ale neohlíží se zpět.

Nikdo nenaslouchá...

Příliš mnoho lidí žije zdánlivě zbožně,
usmívají se, ale zároveň bodnou nožem.
Tu bolest ještě cítím, když klepu na tvé dveře
a ptám se: Smím vstoupit? Ty se jen zeptáš: Nač?

Nikdo nenaslouchá...

Dovol, abych tě zachránil dřív, než bude pozdě,
tak dlouho jsem ti už prokazoval lásku,
jak dlouho ještě budu muset čekat na odpověď.

Tolik hlasů, ale jen jedna cesta.
Obrát se nyní ke mně a poslouvej co ti říkám!

Jak mohu být tvůj Bůh,
když sice slyšíš, ale nechceš jednat.
Zdá se, že nikdo neposlouchá bez odmlouvání

Kdy už konečně uslyšíš?

Nikdo nenaslouchá...

Známy ruský pravoslavný kněz Gleb Jakunin založil spolu s dalšími duchovními a představiteli laikátu hnutí pod názvem "Církev a přestavba", jehož programem je usilovat o právo na svobodné šíření víry. Členové hnutí podrobili v nezávislém časopise "Referendum" ostré kritice oficiální hierarchii ruské pravoslavné církve, již obvinili z kolaborace se státem v období stalinismu. Současně oznámili, že předali západním sdělovacím prostředkům seznam biskupů a opatů, kteří na rozkaz státních úřadů vyvíjeli nátlak na nepohodlné kněze a dokonce zavírali kostely. Představitelé hnutí rovněž zaujali negativní stanovisko k zápornému postoji moskevského patriarchátu vůči legalizaci ukrajinské řeckokatolické církve a přimlouvají se za její naprostou svobodu.

Od 10. července letošního roku litevská televize každou neděli vysílá náboženské obřady, o velkých svátcích bude přenášet z katedrál ve Vilně mši svatou. Předseda litevské biskupské konference kardinál Sladkevičius označil tento fakt za "zázrak".

Po 63 letech byla znovu obsazena římskokatolická diecéze v Minsku v Bělorusku. Papež Jan Pavel II. jmenoval tamnějším apoštolským administrátorem dosavadního faráře v Grodně Tadeuše Kontruševiče.

Wisigní informační agentura "Asia News" publikovala dokument ÚV Komunistické strany Číny, žádající tvrdý postup proti katolíkům věrným Svatému Stoli, kteří jsou postaveni mimo zákon. Legalizován je pouze tzv. Vlastenecký svaz čínských katolíků, jenž odmítá uznat římského papeže za nejvyššího učitele ve věci víry a mravů. Podle oficiálních údajů působí v Číně 26 biskupů a 200 kněží, kteří zachovali věrnost Římu a nepřistoupili k tzv. vlastenecké církvi.

Katolická církev prohlásila za zázrak lékařsky nevysvětlitelné uzdravení 24 leté Delicie Cirolliové ze Sicílie, která trpěla rakovinou v nejvyšším stádiu. Její nemoc zmizela po návštěvě Lurd. Je to již 65. případ zázračného uzdravení v Lurdech, který katolická církev oficiálně uznala.

Jen Zahradníček: Sám o sobě

Mám souseda vpravo, sousedy vlevo.
A tady od hlavy nad hlavou. Tak blízko
že se mezi námi těch stropů, těch stěn.
Každý sám.
Kapka hučící řeky veškerenatva.
A když na sebe klepáme,
je to klepání horníků zasypaných mnoho set metrů pod zemí.
Jsou to signály z Marsu.
Nikdy jsme se neviděli, nesmluvili jsme znamení nebo klíč,
podle něhož by dešifroval se daly ty depeše vzájemné.
A tak jenom se dohadujeme, že tam za stěnou čeká
stejně já,
stejný chuchvalec naděje zoufalé
zmítající se mezi minulostí a budoucností
mezi dveřmi a oknem, jež kříží svou křížují nás.
Nevíme, kde. Nevíme, kam.
Jen vzdálený štěkot psů, much bzukot nás utěšuje,
že jsme nebyli deportováni na některou jinou oběžnici,
že nejme na Marsu ani na měsíci, že na zemi dosud jsme.
Je v tom naděje návratu.
Je v tom kus útěchy,
když po ránu slunce vstupuje stejně do všech cel.
A potom po celé dopoledne
jeho zlatá ikona posouvá se s bohoslužebnou vážností
z kouta do kouta,
po těch prázdných stěnách,
po tom bledém nábytku vězenském.
To země s námi tak otačí se. To v nasmírné dálce na Kavkaz
od Hinaláji polečně zvolna postoupilo
kde miliony vězňů mu zpívají dumku svou.
A pak překračujíc veliké řeky Východu
blíží se k jiným pohorím, k jiným řekám,
k nám.
A zatím
na druhém konci světa
když půlnoci,
jako by táhl slunce vzdálené,
uhání préríí od oceánu Atlantického k oceánu Tichému
a ve všech městech mezi Bostonem a San Franciskem
postupně
spouští žluté, spouští víčky znavené.
A obě Ameriky jak loď spících tmou plují,
světla Eliašova na stožárech Korlilic,
na stožárech And.
Tak na zemi dosud jsme a přece tak nima zem.
Nemáme zpráv o těch přeskakujících jiskrách napětí
mezi národy Východu a národy Západu.
Tukáme na sebe, jenom abychom se navzájem ujistili,
že patříme k těm dvěma miliardám vyhnaných synů Evy.
A z obou stran světa roztrženého jak opona chrámová
úplně nevýslovné prorůstá námi až v tmou úst
a Bůh je slyší.

/Ze sbírky Dům strach/